„WSPÓLNA SPRAWA – WSPÓLNY GŁOS”
BADANIE OPINII I OCZEKIWAŃ

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach programu ERASMUS+

Publikacja została zrealizowana przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów i Komisja Europejska oraz Narodowa Agencja Programu Erasmus+ nie ponoszą odpowiedzialności za jej zawartość merytoryczną.

Podczas badania zastosowano ilościowe i jakościowe techniki - obejmowało ono **ankietę z młodzieżą** ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych (na grupie 610 uczniów) i **wywiady grupowe z przedstawicielami samorządów**, rozmowy głównie z radnymi i urzędnikami z miejscowości uczestniczących w projekcie: Augustowa, Michałowa, Dąbrowy Białostockiej, Suwałk, Gródka i Rajgrodu. Pozwoliło to na wzajemne uzupełnienie danych i zmianę perspektywy postrzegania tematu.

610 uczniów

przedstawiciele lokalnych samorządów

WYNIKI

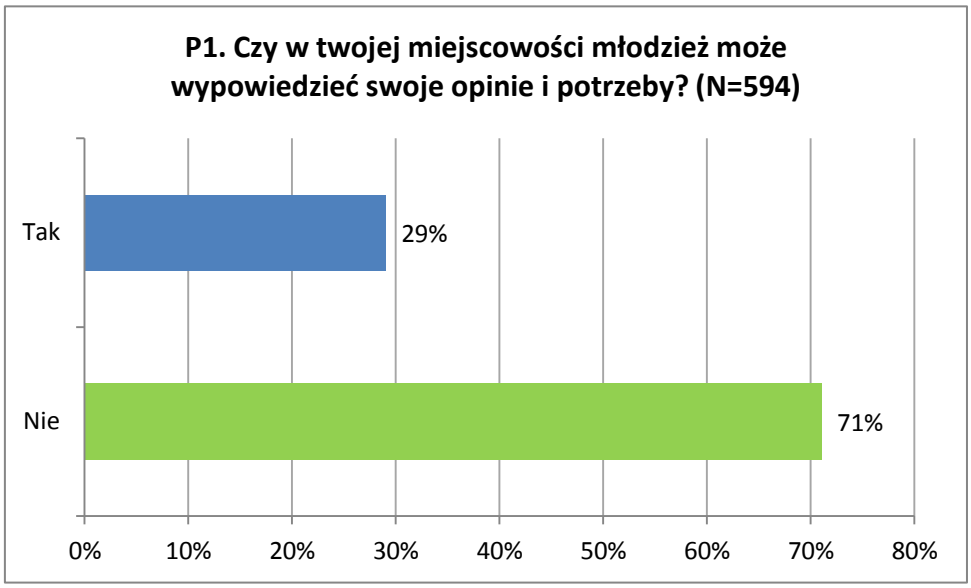

71% odpowiadających na pytanie uczniów nie zauważa możliwości wypowiedzenia własnych opinii w swojej miejscowości. Jedynie **29% takie szanse dostrzega** – najczęściej **w szkole**: na lekcjach, apelach, poprzez samorząd szkolny (23%), kolejną możliwością jest wypowiedzenie się **osobom z najbliższego otoczenia**, jak rodzina, znajomi (15%), a także **na portalach społecznościowych i forach** (14%). Można przypuszczać, że w dużym stopniu takie środki nie przynoszą skutku, gdyż opinie nie wychodzą dalej do odpowiednich instytucji lub osób, zamykają się w gronie nieformalnym, przypuszczalnie kończą się na oznajmieniu niezadowolenia, a nie rozwiązaniu problemu jeśli taki istnieje. Podobnie dziać się może podczas korzystania z możliwości wypowiedzenia się w Internecie – pytanie na ile to konstruktywna dwustronna dyskusja i krytyka, a na ile rzucanie zdania w nieokreśloną przestrzeń i brak odpowiedzi. Warto w tym aspekcie rozwijać umiejętność krytycznego spojrzenia na to, co się słyszy i widzi.

Swoją opinią można podzielić się według odpowiadających również poprzez organizacje pozarządowe, projekty, udział w wolontariacie, kołach zainteresowań (8%) - tyle samo osób nie była w stanie podać innych możliwości, mimo że wstępnie zadeklarowała ich istnienie. Zgłoszenie do władz w formie listu, rozmowy, do radnych miasta/gminy, kontakt z burmistrzem to zaledwie 7% odpowiedzi – nie wiemy czy jest to opcja zasłyszana od dorosłych, czy faktycznie młodzież w takiej formie uczestniczyła, albo słyszała, że była do niej kierowana – wskazuje to na konieczność edukacji obywatelskiej, która pokaże środki dostępne młodym ludziom jako obywatelom wpływającym na swoje środowisko. Bliżej nieokreślone ankiety i głosowania otrzymały odpowiednio 7 i 3%. Młodzieżową Radę jako pojawiającą się potencjalnie opcję wskazało 6% - wydaje się, że samo przeprowadzenie ankiety i spotkania informacyjne uruchomiły proces uczenia się. Respondenci zauważyli również, że dotychczasowe zgłaszanie ich opinii nie odnosiło skutku – 4%.

Z punktu widzenia przedstawicieli władzy dotychczasowy pośredni kontakt przede wszystkim opierał się na linii: samorząd – szkoły (dyrekcja), ośrodki kultury - poprzez osoby dorosłe, rzadko

występują przypadki bezpośredniej relacji z młodzieżą, zdarzała się np. eskalacja niezadowolenia z jakiejś sprawy. Czasem indywidualnie bądź zazwyczaj w ramach zajęć uczniowie uczestniczą w sesjach rady miasta lub poznają strukturę urzędu.

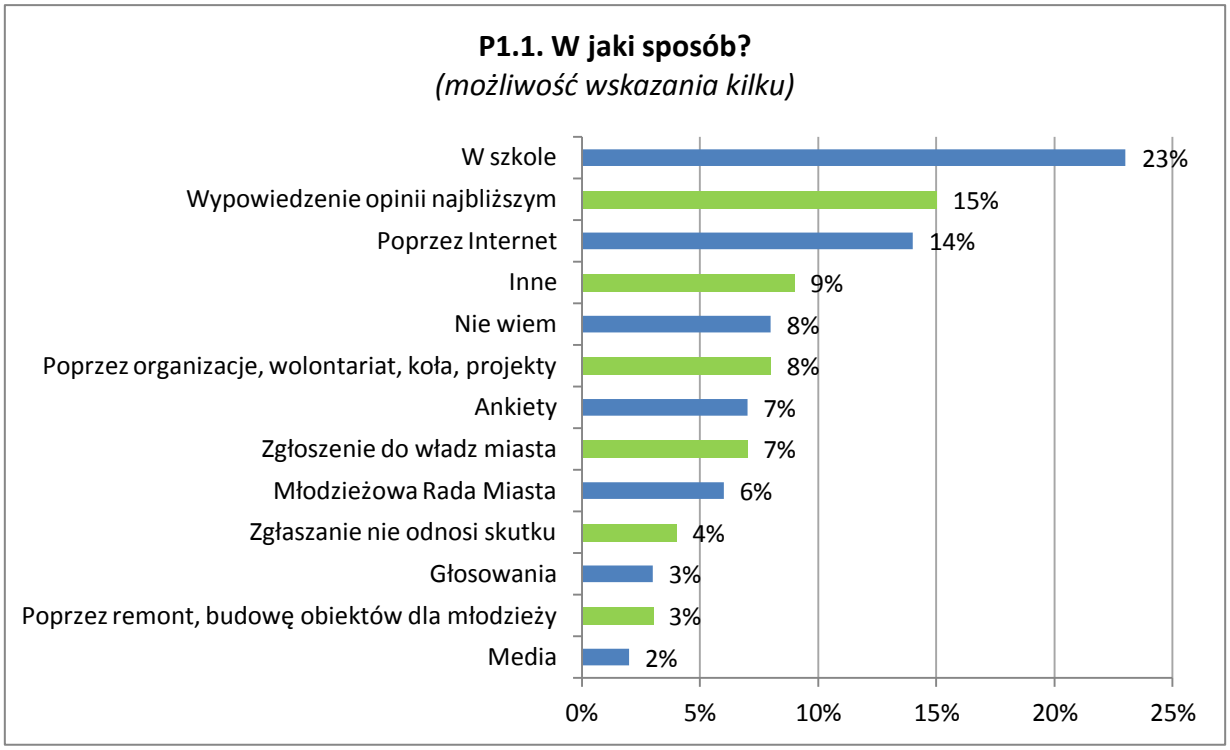

Zdecydowana większość młodzieży chciałaby rozwijać się poprzez różnego typu warsztaty i szkolenia (78%). Największą popularność z zaproponowanych tematów zdobył dotyczący właśnie **prowadzenia dyskusji** (84%), dalej trzy kwestie o zbliżonym odsetku wskazań: **procesy decyzyjne**: 33%, **komunikacja interpersonalna**: 32%, **świadome obywatelstwo**: 31%, nieco mniej – 26% rozwijający umiejętność przewodzenia grupie. Z pewnością udział w tego typu zajęciach pozwoliłby na zdobycie większej pewności siebie w wypowiadaniu swoich opinii i pokazałby możliwe do wykorzystania formy kontaktu i ekspresji.

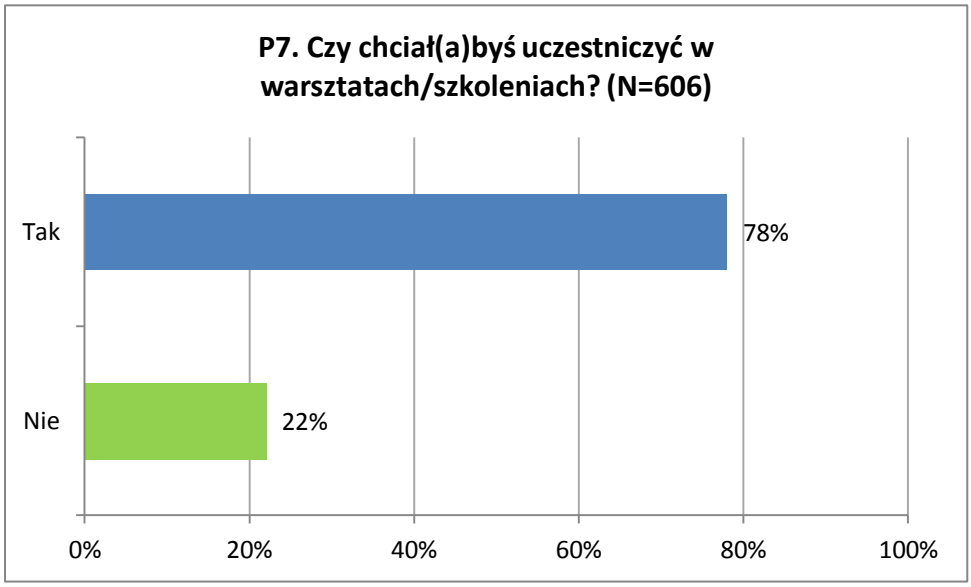

P7.1. W jakich?

Wybierz 2 najbardziej interesujące Cię tematy warsztatów.

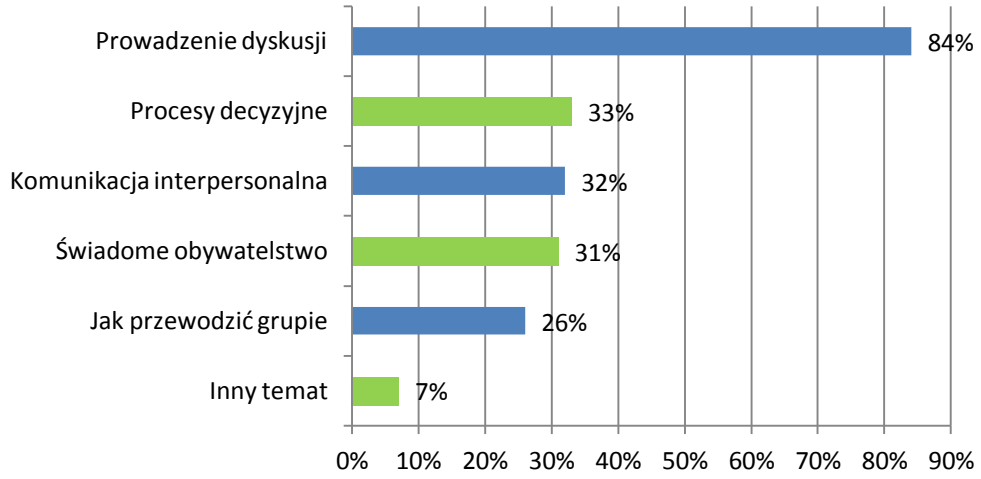

P7.2. Inny temat – wpisz jaki

(możliwość wskzania kilku)

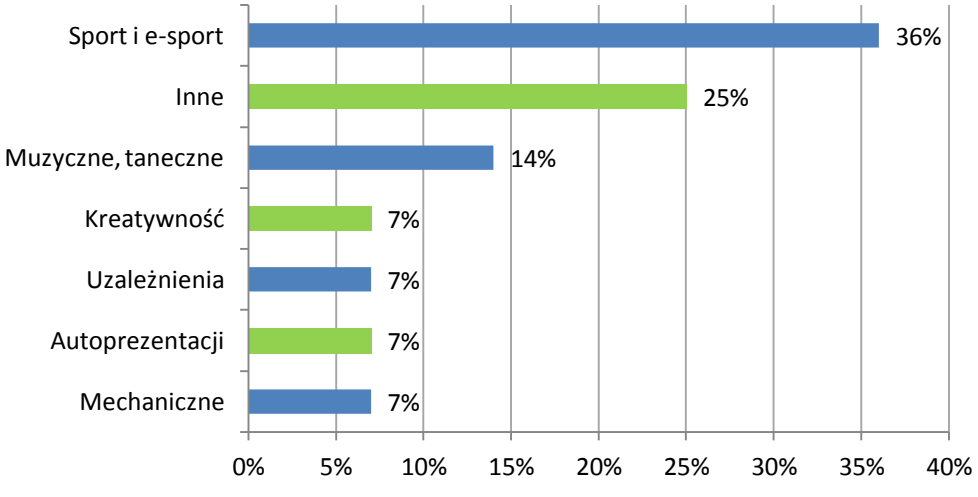

Większość uczniów biorących udział w ankiecie wyraża chęć zmiany różnych obszarów życia w swoich miejscowościach (59%). Przeważającą większość odpowiedzi wśród nich zdobyła potrzeba organizacji **większej ilości imprez, koncertów, rozrywki i rozwoju kultury**, **szczególnie dla młodzieży** (29%), na drugiej pozycji pojawił się **sport i rekreacja** (18%, w tym w poszczególnych miejscowościach m.in. stadion, skatepark, basen, różne zajęcia). Dość ważnym punktem, który też niewątpliwie wiąże się z poprzednimi, jest odczucie potrzeby zapewnienia dla młodzieży **miejsca spotkań** (10%) i dedykowanych jej zajęć (4%). Przebija przeświadczenie, że nie ma specjalnie przeznaczonej oferty dla młodzieży: zajmującej czas, zapewniającej rekreację, ale też rozwój i możliwość integracji we własnym gronie. Młodzieży brakuje również punktów handlowo-usługowych (sklepów, barów, galerii – 10%). Wśród odpowiedzi pojawiła się konieczność zmiany stosunku do młodzieży, przede wszystkim władz (4%), co również częściowo spowodowane może być przeprowadzeniem samej ankiety.

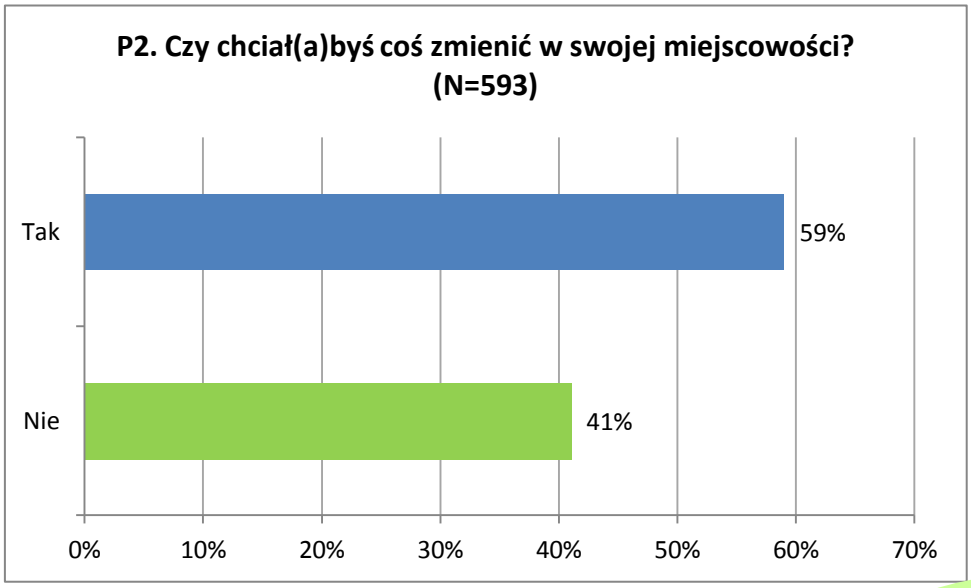

więcej dedykowanej oferty kulturalno-rozrywkowej i sportowej, miejsc integracji

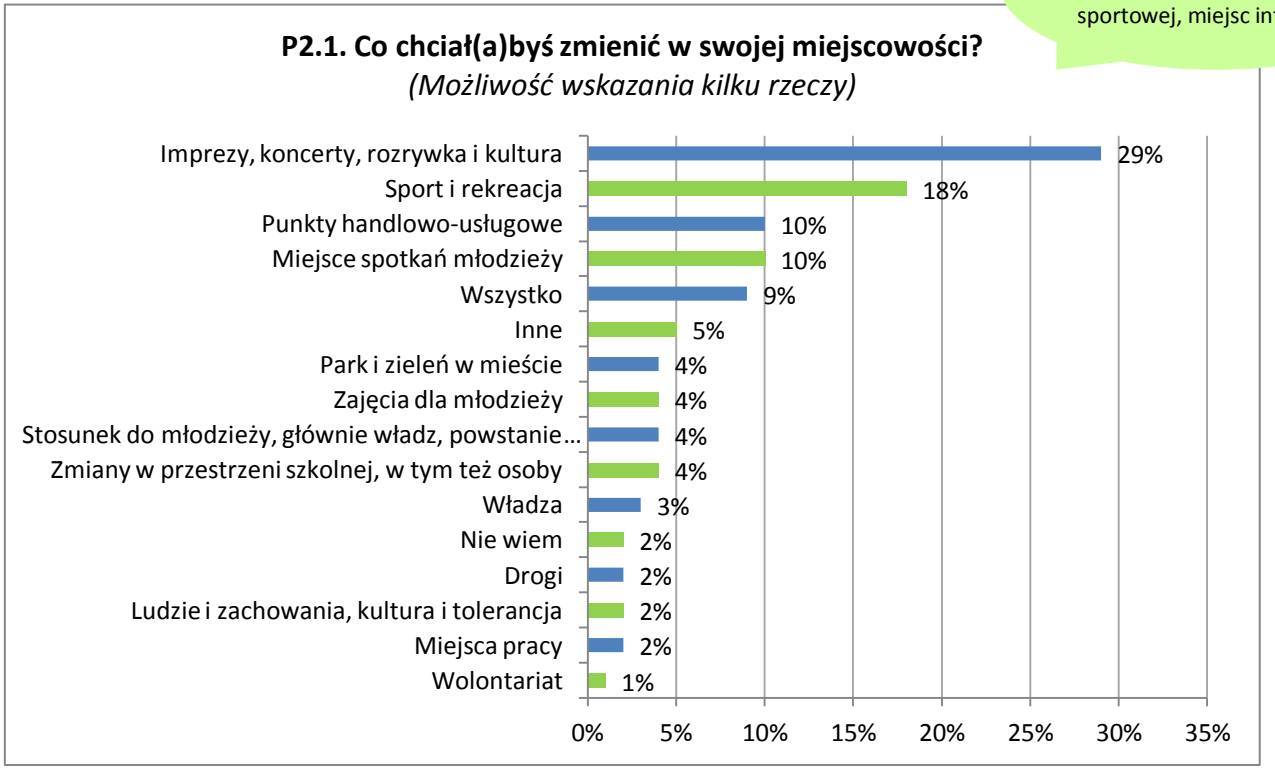

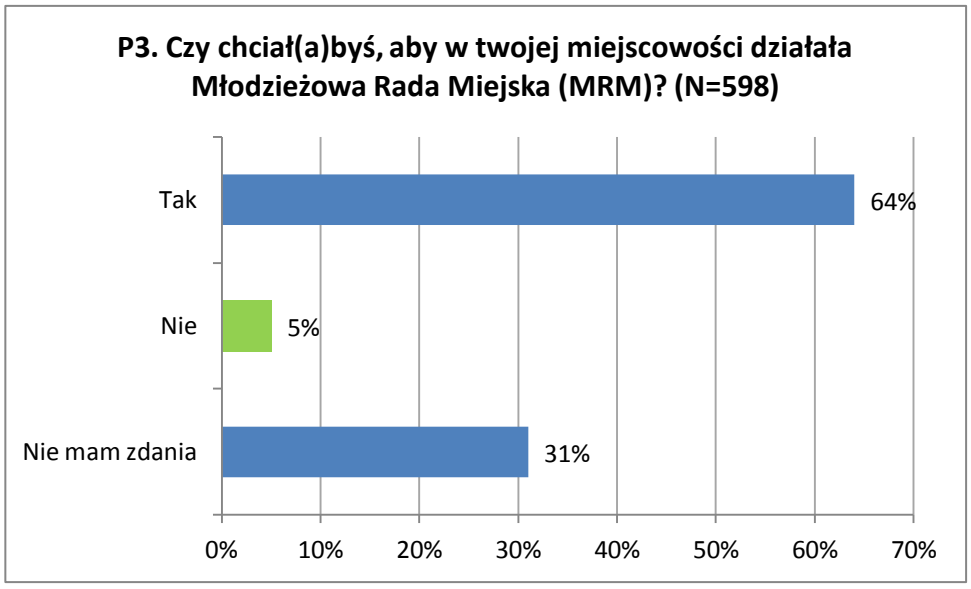

Zdecydowana większość młodzieży opowiedziała się za utworzeniem młodzieżowej rady (64%) w swoim środowisku. **Prawie 1/3 nie ma zdania w tej sprawie** – może się to wiązać z brakiem informacji czym jest, co robi i jakie kompetencje ma ten organ. Warto prowadzić edukację w tej kwestii, np. kampanie informacyjne, warsztaty, spotkania w szkołach, które mogą wpłynąć na zwiększenie w późniejszym czasie chęci uczestnictwa w tworzeniu rady, kandydowania do niej i wybierania swoich przedstawicieli. Opowiedzenie się za powstaniem rady może wiązać się z poczuciem faktu, że jest to organ młodzieżowy, który dbałby o sprawy tej części społeczności, czego braki zauważono w pytaniu wcześniejszym. Jedynie 5% nie chciałoby, aby rada powstała w ich miejscowości.

potrzeba edukacji obywatelskiej i kampanii informacyjnej o młodzieżowej radzie

Samorząd widzi wiele korzyści płynących z utworzenia młodzieżowej rady: lepsze dostosowanie proponowanych w różnych sferach rozwiązań, oczekuje również „twórczych pomysłów", bo *„Zawsze młodzież ma to inne spojrzenie"*, w takiej aktywności widzi szansę rozwoju umiejętności uczniów. Bardzo ważne jest zrozumienie przez młodzież struktury i działania samorządu, to ona w niedługiej przyszłości będzie korzystać z jego oferty. Rada miałaby spełniać rolę w przekazywaniu innym wiadomości o wprowadzanych przez władze zmianach, wywoływać dyskusje, *„Jak młodzież będzie w temacie, mają rodziny, to też taka pójdzie informacja szersza do społeczeństwa"*.

Z brakiem wiedzy wiążą się odpowiedzi w innym pytaniu - **większość uczniów nie jest w stanie określić, czy chciałaby zostać młodzieżowym radnym/radną** (45%), „nie" odpowiada 28% z nich, 27% - wyraża chęć aktywnego uczestnictwa w pracach rady. *„(…) najpierw trzeba wpoić pewne zasady, powiedzieć na czym to polega, żeby oni też chcieli prawda, na pewno chcą i na pewno mają swoje życzenia, marzenia, pewnie by chcieli cokolwiek powiedzieć, tylko nikt nigdy nie wskazał tej właściwej drogi"*.

Osoby dorosłe również nie posiadają dokładnej wiedzy czym jest młodzieżowa rada, nawet jeśli znają teorię i założenia formalne trudno w wyobraźni przekuć je na praktyczną sferę codzienności. Przede wszystkim są dobre chęci, otwartość na współpracę i przeświadczenie, że jej obecność pozytywnie wpłynie na miasto/gminę. Utworzenie młodzieżowej rady wspiera wzajemne uczenie się. Radni miejscy/gminni wyrażają również chęć korzystania z doświadczenia innych młodzieżowych rad.

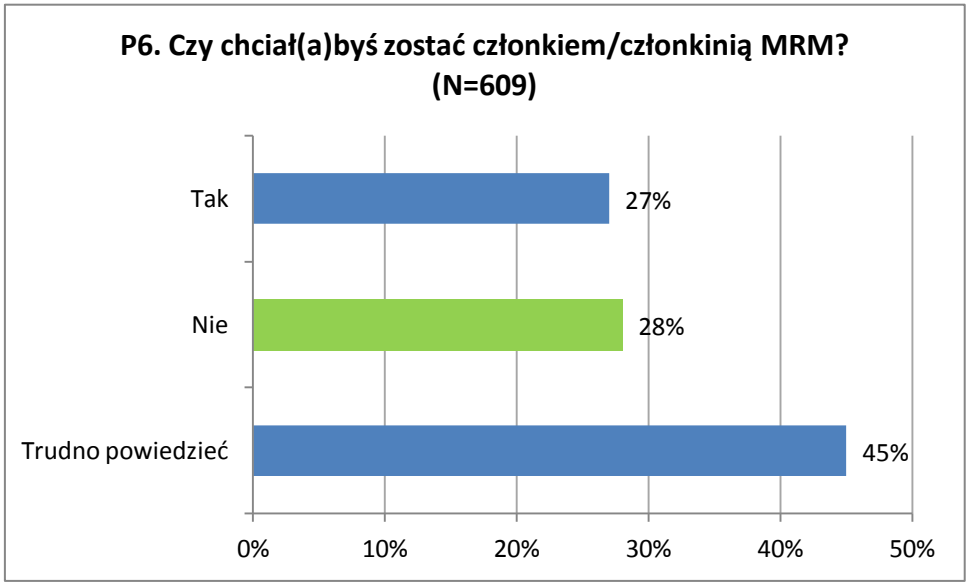

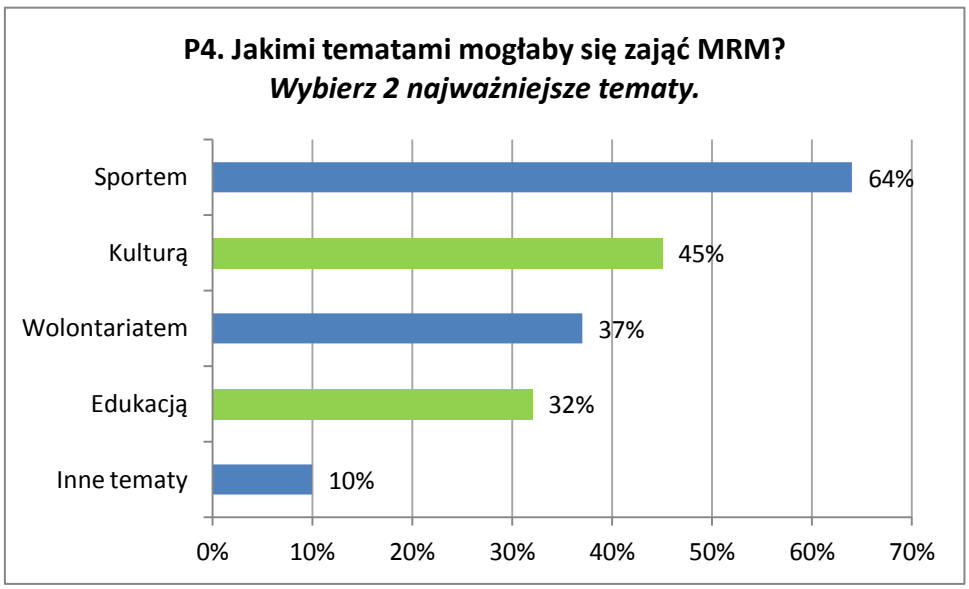

Młodzieżowa rada miałaby zajmować się wszystkimi obszarami, które pojawiły się już we wcześniejszym pytaniu nr 2. Na pierwszym miejscu kultura, drugim - sport, ale także równie chętnie wskazywany jest wolontariat, czyli obszar, którym zajmuje się przede wszystkim sektor pozarządowy.

młodzieżowa rada powinna głównie konsultować i doradzać

Często zapominany jest fakt, że młodzieżowa rada jest głównie organem konsultacyjno-doradczym, a jej rolę sprowadza się do zapewniania reprezentacyjności na ważniejszych uroczystościach w gminie i traktuje podobnie jak szkolny samorząd organizujący miniakcje, zbiórki i konkursy.

Kolejne pytanie (nr 5) o bieżące sprawy, którymi mogłaby zająć się młodzieżowa rada otrzymało podobne wskazania, z tym że pierwsze miejsce zajmuje opinia, że nie widać takich kwestii (26%), pojawiło się kilka szczegółów co do tematów – prawo do wypowiedzi, podejmowania decyzji, wpływu na decyzje, a także tolerancja, przeciwdziałanie nałogom.

P4.1. Inne tematy – wpisz jakie:
(możliwość wskazania kilku)

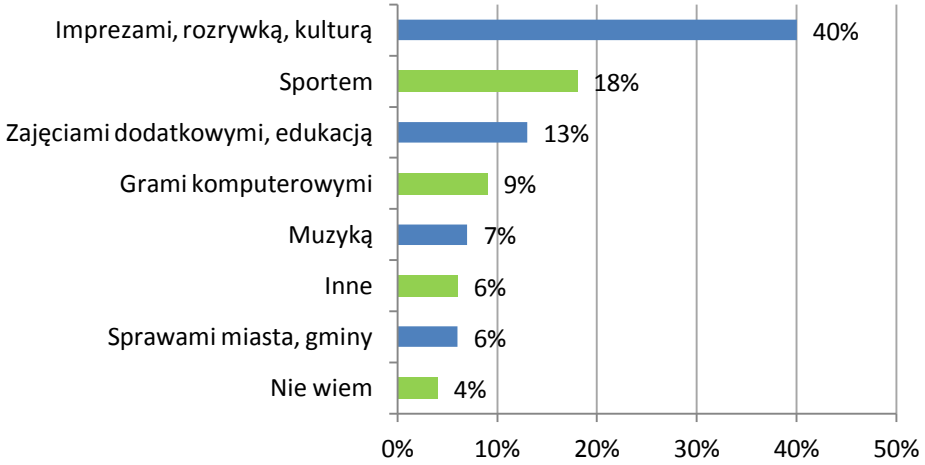

P5. Czy widzisz obecnie sprawy, którymi mogłaby się zająć MRM?
Podaj jakie. *(Możliwość wskazania kilku)*

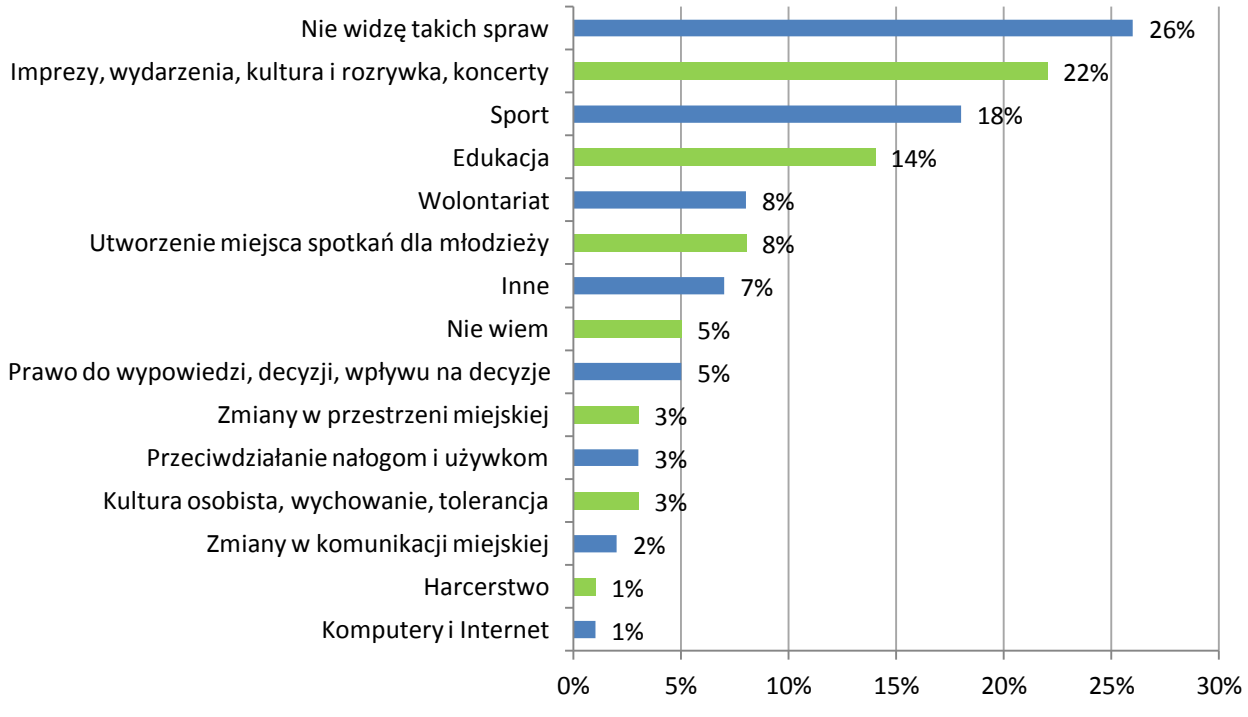

58% odpowiadających stanowiły uczennice. Starano się zróżnicować typy szkół, do których uczęszczali respondenci – badaniem zostały objęte gimnazja i różne typy szkół średnich; najwięcej osób z klas 2 – 48%, 1 – 28%, 3 – 22%, a 4 – 2%.

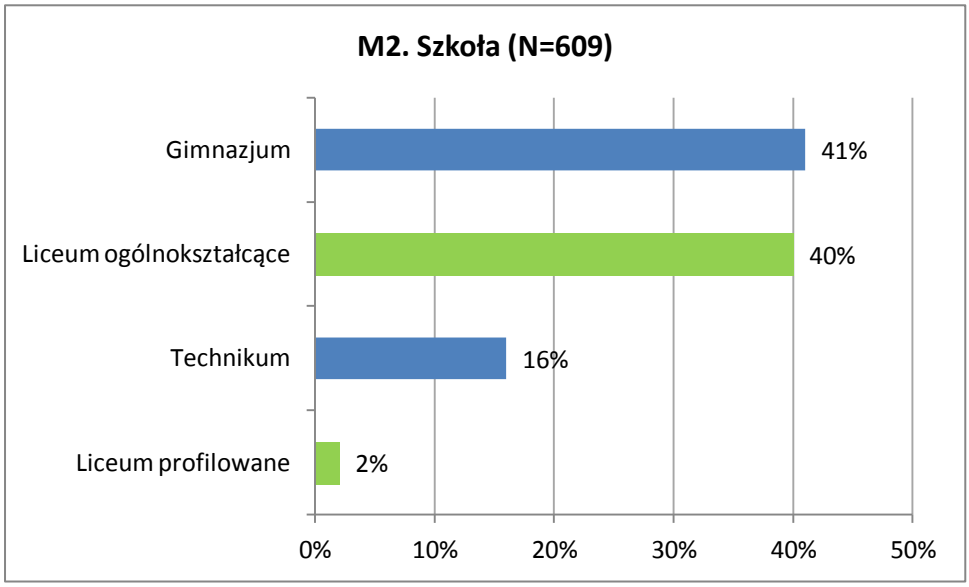

1/3 uczniów biorących udział w ankiecie uczestniczy w różnych dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych – pracy samorządów szkolnych i klasowych, wolontariacie (w tym na rzecz Caritas), klubach sportowych, kółkach teatralnych, muzycznych, tanecznych i przedmiotowych, innych projektach organizowanych przez Stowarzyszenie ANAWOJ – Akcji BUMERANG.

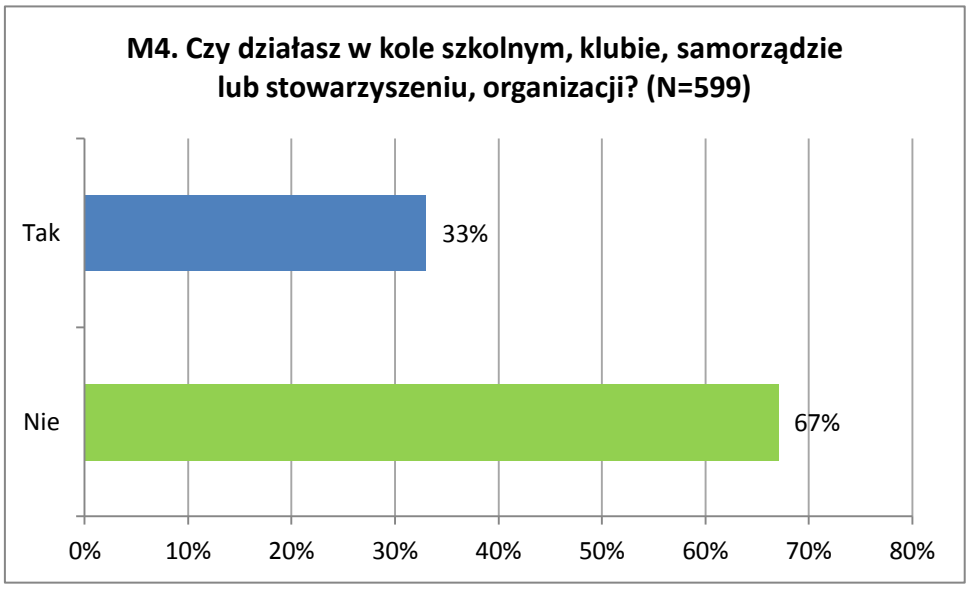

M4.1. Jakim/jakiej?

(Możliwość wskazania kilku)

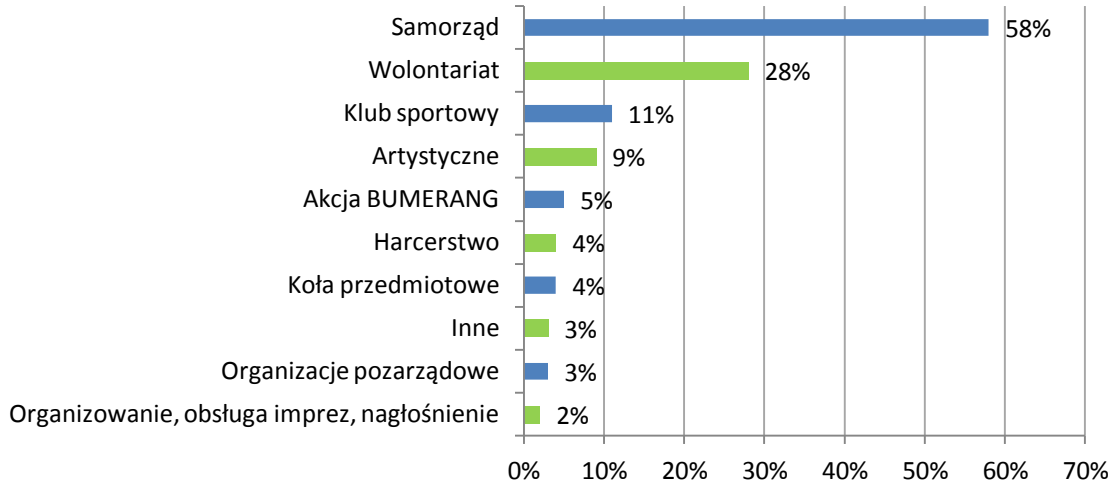

ANEKSY

I. Ankieta

*Prosimy Cię o wypełnienie poniższej **ANKIETY**.*

Twoja opinia pozwoli nam zaplanować działania w naszym projekcie pn.: „Wspólna sprawa – wspólny głos”.

Ankieta ma charakter anonimowy i poufny.

Dziękujemy!
Stowarzyszenie ANAWOJ

1. **Czy w Twojej miejscowości młodzież może wypowiedzieć swoje opinie i potrzeby?**
   ☐ tak - w jaki sposób?..... ☐ nie
2. **Czy chciał(a)byś coś zmienić w swojej miejscowości?**
   ☐ tak - co?..... ☐ nie
3. **Czy chciał(a)byś, aby w twojej miejscowości działała Młodzieżowa Rada Miejska (MRM)?**
   ☐ tak ☐ nie ☐ nie mam zdania
4. **Jakimi tematami mogłaby się zająć MRM?** ***Wybierz 2 najważniejsze tematy.***
   ☐ sportem
   ☐ kulturą
   ☐ edukacją
   ☐ wolontariatem
   ☐ inne tematy – wpisz jakie: ……..
5. **Czy widzisz obecnie sprawy, którymi mogłaby się zająć MRM?**
   Podaj jakie:……..……..……..
   ……..….....
6. **Czy chciał(a)byś zostać członkiem/członkinią MRM?**
   ☐ tak ☐ nie ☐ trudno powiedzieć
7. **Czy chciał(a)byś uczestniczyć w warsztatach/szkoleniach?**
   ☐ tak ☐ nie

   W jakich? ***Wybierz 2 najbardziej interesujące Cię tematy warsztatów.***
   ☐ prowadzenie dyskusji ☐ procesy decyzyjne
   ☐ jak przewodzić grupie ☐ świadome obywatelstwo
   ☐ komunikacja interpersonalna ☐ inny temat – wpisz jaki ……

Jesteś: ☐ uczniem ☐uczennicą

☐gimnazjum ☐liceum ogólnokształcącego
☐ liceum profilowanego ☐technikum
☐ zasadniczej szkoły zawodowej ☐innej szkoły - jakiej?.....……..
……..……..

Której klasy?.....

Czy działasz w kole szkolnym, klubie, samorządzie lub stowarzyszeniu, organizacji?

☐tak, jakim/jakiej?..... ☐nie

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach programu ERASMUS+

II. Scenariusz wywiadu z przedstawicielami władz lokalnych

1. Jak młodzież w mieście może wyrazić swoje potrzeby i opinie? Czy są one badane? W jaki sposób? Jak często? W jakich sprawach?

2. Czy głos młodzieży jest brany pod uwagę przy podejmowaniu decyzji?

3. Czy młodzież w mieście jest aktywna? Jakie działania i grupy są widoczne?

4. Czy samorząd współpracuje z młodzieżą? Co udało się razem zrobić?

5. Czy Państwo zastanawiali się wcześniej nad stworzeniem Rady? Kto wyszedł z tym pomysłem? Czy podjęto konkretne próby?

6. Jakie Państwo widzą korzyści z powstania Młodzieżowej Rady?

7. Jak miałaby wyglądać współpraca z Młodzieżową Radą?

8. Jakimi tematami mogłaby zająć się Rada? Działaniami?
   Czy są już sprawy, w których mogłaby służyć obecnie opinią?

9. Jak władze mogłyby wspierać na co dzień działalność Rady? Na jakich polach?

10. Czy zakładają Państwo przekazanie MR puli środków na działania?

11. Czego oczekują Państwo od projektu, o którym mowa? Jakiego wsparcia? Na jakich etapach szczególnie?

12. Jakie trudności mogłyby się pojawić w trakcie powoływania i funkcjonowania Rady?

13. Jak utrzymać działanie Rady po zakończeniu projektu Stowarzyszenia? Jak utrzymać zainteresowanie uczestnictwem w Radzie?